N°. 1830.

BREDASCHE COURANT.

Woensdag den 31 Maart.

N°.

BUITEN ZEGELEN

Prijs der Courant is, door het geheele Koningrijk, franco per post, 's jaars f 9:—, half jaar f 4:50, quartaal f 2:25.

Alle Inzendingen van Brieven, Advertentiën, enz., geschieden aan de uitgevers dezer, welken men verzoekt op zegel te stellen.

BEKENDMAKING.

De GOUVERNEUR van de Provincie NOORD-BRABAND brengt bij deze ter kennisse van het publiek, dat, uit hoofde der herstelling van de [illegible] hoofdgracht [illegible], zal gestremd zijn, en dat, gedurende dien tijd, de weg zal kunnen worden genomen langs den Ruigenhilschen Westdijk, over het zoogenaamd Lansmansdijkje.

's Bosch, den 22 Maart 1830.

De Gouverneur voornoemd,

J. L. VAN DER BOGAERDE.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA brengen, bij deze, op verzoek der Commissie voor de Bank van Leening binnen deze Stad, ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat, uit hoofde van den overgang der administratie van dezelve Bank, hoogst waarschijnelijk, in de eerste dagen der maand April aanstaande, geene beleening of lossing van panden zal kunnen plaats hebben, met aanmaning alzoo op die genen, welke elsdan goederen zouden willen inbrengen of afhalen, om zulks te doen vóór of uiterlijk op den 31e Maart; — zullende de Beleenbank vervolgens worden gehouden in het lokaal der voormalige Lombard, in de Cingelstraat, Wijk B. N°. 356, en van den dag der opening aan het publiek nader worden kennis gegeven.

BREDA, den 24 Maart 1830.

DE ROIJ vt.

Ter ordonnantie van denzelven;

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHUTTERS.

NEDERLANDEN.

BREDA, — 30sten Maart.

In de door ons, in ons vorig nommer, aangekondigde zitting der tweede kamer van vrijdag, is ingekomen eene missive der wet op den accijns op het zout, vervaardigd naar aanleiding van den uitslag der raadpleegingen in onze commune-generaal der kamer van den 5den dezer gehouden. Een rekest van de heeren *Terlaux*, kooplieden te Brugge, betrekkelijk de belemmeringen, die den invoer van beenderen in het Zuidelijke gedeelte des Rijks in den weg gelegd worden, waarop in deze zitting rapport werd uitgebragt, gaf tot vrij levendige deliberatien aanleiding, welke ons daarom belangrijk voorkomen, om dat, ten gevolge daarvan, het lot der tegenwoordige en aanstaande petitien aan de kamer schijnt beslist te zijn. De vergadering schijnt namelijk begrepen te hebben, dat eene verzending van eenig rekest naar een' minister in geen geval te pas kan komen, aangezien de minister zoodanig rekest zeer wel ter zijde zou kunnen leggen en niet de geringste acht op de recommandatie der kamer zou kunnen slaan; hetgeen derzelver waardigheid [illegible] zou compromitteren, dat de kamer is een zuiver [illegible] en een administratief ligchaam, en van alles, wat de administratie aangaat, geene kennis behoort te nemen, moetende de rekestranten zich, over administrative punten, onmiddelijk tot den koning of tot hoogstdeszelfs ministers wenden; dat de hoogste gunst, welke eene petitie kan erlangen, die is van *ter griffie nedergelegd* te worden, en van, met het rapport der commissie, te worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld, in welk geval het, sedert 1814, gebruikelijk is, aan iederen minister een exemplaar daarvan te zenden, zoo dat H. H. Excell., des begeerende, genoegzaam wegens de petitie ingelicht kunnen worden.

Bij deze deliberatien is nog een merkwaardig woord gezegd. De heer *Beelaerts* heeft namelijk eene aanmerking gemaakt op de dwaling, waarin men sedert lang vervallen is, als of de tweede kamer alleen het volk vertegenwoordigde, en heeft, uit art. 77 der grondwet, bewezen, dat wel degelijk de *Staten-Generaal*, van welke de tweede kamer slechts een' tak uitmaakt, het volk vertegenwoordigen.

Na deze zitting veranderde de vergadering zich in committé-generaal, waarvan de notulen in de op gisteren gehouden zitting gelezen zijn. Uit dezelve notulen blijkt, dat [illegible] paaschfeest had besloten, hetwelk reeds zal ingaan met zaturdag den 3den April, tot den dag, welke nader zal worden bepaald. Voorts zijn in die zitting ingekomen de nieuwe redactien der verworpen 2de, 3de en 22ste titels van het Wetboek van Strafregt, over welke de deliberatien op morgen zullen plaats hebben.

Het schijnt zeker, dat het gouvernement het ontwerp van wet op het openbaar onderwijs zal intrekken.

— Het *Journal de Gand* meent te weten, en zal binnen weinige weken nog beter weten, dat sommige zuidelijke afgevaardigden de *denkbeelden*, die zij in de afdeelingen uiten, *vaart en lijnrecht*, van de overzijde van den Moerdijk bekomen, het spreekwoord, dat hunne welsprekenheid niet bij hen gegroeid is; dat blijkt daarom derhalve geen van die *denkbeelden* publiek, aangezien dezelve lezers die even zoo goed in den *Courrier des Pays-Bas* of in *den Catholique* kunnen vinden.

— Van Luik wordt, onder de dagteekening van den 26sten dezer, het volgende geschreven.

„De raadkamer der regtbank heeft, van de negen jonge lieden, die, zoo in hechtenis als voortvlugtig, zijn, dewelke aan de onlusten in den schouwburg deel hebben genomen, er, heden morgen, zeven in staat van beschuldiging gesteld, als genoegzaam bekladd wegens *de misdaad van samenkabaling van personen uitgemaakt, met eene vereenigde bende en met openbaar geweld begaan*, en de beide anderen in vrijheid verklaard. Het officie heeft echter opositie tegen het in vrijheid stellen dezer twee gedaan."

— Men moet met eene zeldzame redeneerkunde begaafd zijn, om, op het oogenblik, dat het gemaal afgeschaft is, en veelligt door eene belasting op de koffij staat vervangen te worden, te durven zeggen, dat deze maatregel ten doel heeft, om den landbouw in het Zuiden (*waarschijnlijk de koffij-teelt*) te vernietigen, ten einde den groot-handel der Noordelijke Provincien te begunstigen.

— Men wil met zekerheid weten, dat toen, op den 12den dezer, de Ministers het besluit des Konings van Frankrijk, waarbij de kamers geprorogeerd worden, in die der afgevaardigden overbragten, het 2de regement der koninklijke garde, den geheelen dag [illegible] geladen geweer gestaan heeft, gereed, om op den minsten wenk te marcheren.

— De neiging tot het gebruik van sterke dranken is, in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, tot zulk eene hoogte geklommen, dat daardoor, volgens eene berekening van den predikant *Becher*, jaarlijks omtrent [illegible] duizend menschen omkwamen. Zijne vermaningen, van den predikstoel tegen dit misbruik hebben de *Genootschappen van matigheid* doen ontstaan, die thans zeer talrijk zijn en met vrucht aan de uitroeijing dier ondeugd arbeiden.

— Onder de duizend en een geruchten, welke te Parijs in omloop gebragt worden, is er echter een, dat hoe langer hoe meer geloof begint te krijgen. Men zou zich, volgens dat zeggen, met een ontwerp bezig houden, om alle de afgevaardigden, staatsraden en prefekten der honderd dagen, als ook allen, die in de wetten van den 24sten Julij 1815 en 17 Januarij 1816 begrepen zijn, ongeschikt te verklaren, om, in het vervolg, in de kamer der afgevaardigden zitting te hebben.

— Een schrijver van zeker werkje te Parijs heeft een zonderling middel bij de hand genomen, om zijnen boekverkooper van de exemplaren er van af te helpen. Hij schreef aan eene prinses, dat zeker werk, hetwelk bij den boekverkooper verkocht werd, beledigende uitdrukkingen tegen haren persoon inbield. Het laat zich wel denken, dat zij, hare nieuwsgierigheid geprikkeld gevoelende, dadelijk om een exemplaar van de brochure zond. Dergelijke pogingen

moeten bij zeer vele andere lieden insgelijks in het werk gesteld geweest zijn; immers men hoorde den boekverkooper zijne groote verwondering te kennen geven over het gantsch onverwacht debiet van dat werkje, waarvan hij, op één dag, 500 exemplaren verkocht. Wij behoeven onzen lezers niet te zeggen, dat er geen kwaadwoord over de prinses of over iemand anders in te vinden was.

— De fransche dagbladen kondigen aan, dat de algemeene administratie der diligences en verdere middelen van vervoer in Frankrijk een geregelde dienst van Parijs naar Petersburg aangelegd heeft. De reis zal in tien dagen worden afgelegd; de rijtuigen, tot die dienst bestemd, zullen over Brussel, Amsterdam, enz., rijden.

Mengelingen.

FRAGMENTEN UIT DEN LINKER JAS-ZAK VAN BROEDER CHRISTIAAN.

„*De oude Stinkert is eindelijk dood*", zeide gisteren een der ledigloopende matrozen, die zich gedurende den winter in den ontrusk van mijn huis verzamelen; om met een praatje den tijd te korten. „*Ja, ik wou dat ie zijn moppen had*", zeide een ander; „*ik zou ze beter over de aarde laten rollen, dan die Nero p niemands vreend, die zelf in dezen koulden winter geen turfje voor de armen over had*". Ik dacht na, wien die stichtelijke lijkrede gold, toen mijn barbier, die mij intusschen zijn morgenbezoek gaf, al dadelijk zijn gesprek begon met: „de oude heer H. heeft het dan ook afgelegd; hij was hoog bejaard, maar 't was toch nog onverwacht." Ik begreep nu, wie de overledene was, namelijk onze regent *Harpagon*, die nog gieriger was, dan hij rijkdommen bezat, en wiens schraapzucht uit zijn gelaat te lezen was. Ik heb niemand gekend, die, wat het uiterlijke betrof, zoo geschikt was, om den *Avare* van Molière voor te stellen dan hij: zijne sterk spreidende gelaatstrekken, holle oogen, kaal voorhoofd, dunne haren, scherpe neus, uitstekende kakebeenen, lange, magere houding, uitgestrekte vingers en dunne ooievaars beenen, alles teekende den *Gierigaard bij uitnemendheid*. — En dat hij het inderdaad was, hebben zeventig jaren zijns levens aan een iedereen geleerd, die iets met hem te maken had. Hij bezat een goed verstand en had in zijne jeugd zich wel eenige kennis, maar in niets was hij bekwamer dan in de edele zuinigheid, dat hij echter altijd naar zich toerekende, en wel geen cijferletter in het *credet* van iemand vergat en op de zijde van *debet* overbragt, geven velen hem na, die te veel onder hem zaten, om zich eenige aanmerking te kunnen veroorloeven op de rekening courant, die hij hun voorlegde. — Zijne pachters en boeren verleerde hij de weelde, waar de dure graanprijzen hen toe hadden doen overslaan; de meesten leverde hij, als zij afgewerkt waren, aan de armen-administratie. Hij gaf gaarne geld op rente en liefst aan verlegenen; maar nam nooit meer dan vijf ten honderd, gelijk de obligatien kunnen getuigen, dat in de schuldbrieven niet gesproken wordt van de 10 perCt. premie, die bij van 't kapitaal afhield, geschiedde uit menschlievendheid, om de kosten van registratie dien gelen niet te verzwaren. — Hij was een voorstander van *Ongehuwdenhuis*, niet omdat hij daarin zooveel heil voor het Vaderland zag, maar omdat dezelve hem van lastige bedelaars ontsloeg. — Hij had eenen ingeboren haat tegen het woord *vragen* en het verbum *geven* was in zijn woordenboek doorgeschrapt. Zijne rekeningen bleven een jaar onbetaald en hij zette intusschen dat geld op interest. —

Hoezeer de ouderdom hem belette, zijne vermogen, trok hij het toch voortdurend aan, omdat de [illegible] attachement voor de gemeente-kas had! Hij heeft maar eenmaal *een geschenk* gegeven, en dat was op het oogenblik, dat hij gereed stond, om van deze wereld te verhuizen, want een *schonk* bij de staat *een hoog pensioen*. —

Harpagon bezat meer dan een *half* millioen; hij heeft er bij zijn *leven* geen genot van gehad en het zerken, dat de lijkzangers bij zijn graf aanheffen is *voor de oude Harpagon niet goed*. — Intusschen gaan *Harpagon*-s en blinde aanbidders met den *Mammon* gepaard hier op aarde het goede dat u Gods milde hand geeft, doet wel aan de armen, opdat, in stede van *vloek* en *verwijting*, *eere* en *zegen* u in het graf volgen.

WETENSCHAPPELIJKE EN LETTERKUNDIGE BERIGTEN.

FRAGMENTEN UIT HET DAGBOEK EENS REIZENDEN.

(*Ontvangen*)

VIJFDE BRIEF.

Met ingespannen aandacht had ik de wapen-fabrieken van de heeren G. Barbaix en Malherbe bezigtigd, en mij daarbij overtuigd gehouden, dat wij de Engelschen te dien opzigte niets behoeven toe te geven. — Zoowel de gewone munitie-geweren, als alle soorten van fraaije jagt-wapentuigen worden hier vervaardigd en naar alle oorden van de oude en nieuwe wereld verzonden. Van de zoo bekende *Bernsche buksen*, worden meest te dezer de loopen aangemaakt en in Zwitserland verder gemonteerd. Menige nederlandsche jeugdige reiziger, die niets goed vindt of het moet uit vreemde landen komen, wordt zoo doende dikwerf bedrogen, wanneer hij denkt een zoo hoog geprezen Bernsche *getrokken buks* dan eerst *echt* te bezitten, als hij zelf die in Bern gekocht heeft, terwijl hij niets dan een zwitsersch geweerslot, lade en laadstok te huis brengt. Meestentijds geschiedt dit uit een geest van *navolging*, die, helaas! onze natie in het algemeen, doch vooral de zuidelijke bewoners van ons rijk, zeer eigen is. Hieruit vloeit als het ware eene soort van aanbidding voor al wat vreemd is voort, die onze fabrijken niet dan schadelijk kan zijn. Bleef dit gebrek zich alleen bepalen bij voortbrengselen van handen arbeid, dan was er slechts eene wonde, die heronden leed; doch neen! zeden en gewoonten, staatkunde enz., krijgen ook hun deel in die gedenkelijke *aanbidding*. — Onze voorouders zwoeren bij *Jeruzalem*, later, en voor enige jaren voor de fransche omwenteling, waren *Sparta*, *Athenen* en *Titus-Livius* aan de beurt; thans is Engeland het model, waarnaar men zich vormen wil, en het zonderlingste van dit alles is, dat de grootste voorstanders van deze vereering zich naauwelijks een begrip vormen van hetgeen zij willen voorstaan.

De lezing van een enkel werk, brochure of nieuwsblad is somtijds genoegzaam, om deze kwadijk geplaatste geestdrift op te wekken. Zoo zegt men, dat een zeker gedeputeerde in onze tweede kamer, uit de provincie Limburg, bij het doorbladeren van de redevoeringen van Benjamin Constant, zich in het hoofd stelde, om de rol van dezen staatsman in de Nederlanden over te nemen. In hoe verre hij [illegible] weet een ieder. De lezing van Rousseau had hem ook [illegible] gebragt; zoodat hij het nu, zoo [illegible] zal gaan beproeven; — [illegible] slagen! — Zoo is het ook met Silvain van de Weijer [illegible], die, tusschen zichzelven en Pitt, geen ander onderscheid ziet, dan dat [illegible] Nederlander en de andere een Engelschman is (of was). — Van [illegible] kan ik mij nu niet beschuldigen; ik ben bij mijn onderwerp [illegible] de twee laatstgenoemden zijn evenwel een paar *snaphanen* van [illegible] maaksel.

Wanneer men twee dagen in Luik rondwandelt, dan kan men zich maar een slecht denkbeeld [illegible] van den *buitenlandschen* algemeenen vrede vormen; daar men geene honderd passen kan doen, zonder mannen, vrouwen, ja kinderen, te ontmoeten, die gebukt gaan onder den last van geweer-loopen, welke van of naar het proefveld worden gedragen. Hierna te rekenen, zoude men zeggen, dat geheel Europa in vuur en vlam staat, en alle mogenheden zich hier wapenen. Dit is echter, zoo als wij weten, het gevalniet; maar Luik drijft hiermede eenen grooten handel op Oost- en West. Behalven de geweren, welke voor het gouvernement worden gemaakt, rekent men dat [illegible] 40,000 stuks, zoo klein als groot, [illegible] gevoerd. En dat is slechts [illegible] van deze provincie [illegible] wenige jaren tijds hebben verlegenen [illegible] groote sommen gelds gewonnen; — kleine [illegible] het verval geraakte wapen-fabrijken hebben zich, door [illegible] bereidwillige ondersteuning van het gouvernement, er boven op geholpen, en meest allen dragen de duidelijkste blijken van [illegible] vaardigheid. — Hier en daar hoorde ik den minister van [illegible] eenen welverdienden lof toezwaaijen; — dat [illegible] veldheer tegengift zijn voor al het leed, dat [illegible] eenen anderen kant berokkent, [illegible] Omdat in [illegible] Luik, is [illegible] onderwijs. De [illegible] buiten de fabrijken vervaardigd, [illegible] door [illegible] personen. Zoo vindt men arbeiders, die zich, hun geheele leven door, hebben bezig gehouden met het maken van *slotjaren*; — anderen, met het vervaardigen van *hanen*, wederom anderen, met *pannen* en *dekzels* enz. Deze wijze van bearbeiden heeft het voordeel, dat ieder werkman, voor zijn bijzonder vak, eene zoodanige [illegible] heid verkrijgt, dat de door hem geleverde stukken [illegible] van het *goed afgewerkte* dragen, terwijl het [illegible] als gevolg *fond wapenwerk* hierdoor belet wordt. Men [illegible] ook, dat eene zoodanige wijze van bearbeiding en zamenstelling van een geheel [illegible] gevolgd geworden door eenige L. v. d. Zee K., bij de zamenstelling hunner redevoeringen; — een voorgeworpen denkbeeld,

dat ik geloof niet geheel zonder grond te zijn. — bij gelegenheid moet ik den heer de B.... hier eens naar vragen.

De fabrijk van den heer Malherbe biedt de beste gelegenheid aan, om zich eenigzins met de wapen-fabricatie bekend te maken. Toen ik dezelve bezocht, vertoonde men mij een, door hem uitgevonden, *percussie-slot*, dat zich door bijzondere eenvoudigheid doet kenmerken.

Opmerkingwaardig is het, dat men in de laatste eeuwen zoo vele vorderingen gemaakt heeft in de vervaardiging der *vuurwapenen*, terwijl de fabricatie der *blanke wapenen* als het ware is achteruit gegaan — niet, wat het sierlijk uiterlijk aanbetreft, maar in de goede hoedanigheid; zoo dat, wanneer Andreas Ferrara niet in het menschelijk hulsel van den Majoor Fischer is opgestaan, hetgeen zich bijna, uit de voortbrengselen zijner fabrijk, die ik in mijnen vorigen brief deed kennen, zou laten opmaken, dan wordt het tijd, dat men tot het oude zoekt terug te keeren.

Zoo het mij toeschoen, gebruikte men, voor de gewee-loopen, eene bijzondere soort van ijzer, dat niet geheel gezuiverd was. + Zonder mij hiervan de reden duidelijk op te geven, kwam het mij voor, dat men dit met inzigt deed, omdat het ijzer, gedurende de vervaardiging, vijftig maal in vuur gestoken en gehamerd worddende, hetzelve gaande weg gezuiverd wordt, zonder te *verbranden*, dat bij ander tegengesteld geval, zou plaats grijpen. Voor de overige fijnheid kan men het inlands *geaffineerd* ijzer en staal.

Uit al dat gesnuffel, gezien had, kon ik *grosso modo* opmaken, dat de wapenhandel, aan de eigenaars, jaarlijks, eene *zuivere winst* van 60 à 80,000 guldens opbrengt en tevens aan 20 à 25,000 zielen meer dan het dagelijksche brood verschaft. — *ad notam!*

SOCIETE BELGE.

Histoire de la conquête de Grénade, tirée de la chronique manuscrite de FRAIJ ANTONIO AGAPIDA, par WASHINGTON IRVING, traduite de l'anglais par J. COHEN, Tome I., chez F. MICHEL imprimeur-libraire de l'université à Louvain, 1830. in 8o., gr. 254 — pour les sociétaires ƒ 0,80 — — non — — ƒ 1,60

Naauwelijks had de jonge ondernemende drukker en uitgever Michel, te Leuven, het voornemen te kennen gegeven, om eene maatschappij te vormen tot de goedkoope uitgave van nieuwe en goede fransche werken, of reeds honderden intekenaren hadden hem tot [illegible] om dit voornemen [illegible] In de [illegible] onderneming tot [illegible] om jaarlijks 120 vellen druks, welke opgave echter tot tien deelen fransche uitgave zouden bedragen, aan de deelnemers, voor 5 centen het vel, te leveren. — Het fraaije papier en druk, als ook de goede smaak, die, bij de keuze der te herdrukken werken plaats had, deed deze onderneming met een goed gevolg bekroonen.

Van de maand Junij tot December des afgeloopen jaars, zijn vijf boekdeelen, te zamen 68 vellen druks, van deze maatschappij in het licht verschenen, voor eene waarde van 30 franken, welke echter aan de inteekenaren voor ƒ 3,40 geleverd zijn. Onder deze werken munt vooral uit *l' Histoire de la litterature ancienne [illegible] trad. par* W. Ducpetiaux, 2 *vol.* [illegible] hierboven aangekondigde werk van den reeds niet veel dof [illegible] Amerikaanschen schrijver, maakt het eerste nummer van [illegible] des uitgevers [illegible]

Onder [illegible] geven van deze geschiedenis getrokken te hebben uit [illegible] spaansche manuscripten, geeft de schrijver zich gelegenheid [illegible] romantischen geest over te schieten in dit eerste deel [illegible] van den val van het moorsche koningrijk Grenada, [illegible] in gebloemde en opgesmukte trekken [illegible] grondoorzaken [illegible] oorlog, die zoo veel bloed van [illegible] doch stroomen, zoo veele edele [illegible] ook verdelgen [illegible] gepleegd werden, [illegible] het algemeene karakter der beide strijdende [illegible] zoodat [illegible] romanschrijvers en dichters opleverde; [illegible] de betaling der schatting, die de moorsche [illegible] aan de kroon van Kastilie moest uitkeeren. De [illegible] weigering werd spoedig gevolgd door de inneming [illegible] Zahara, in welke gelegenheid Muley-Aben-Hassan, koning van Grenada, aan zijnen woesten en wreeden inborst den vrijen teugel liet. Het vergoten bloed van Zahara's inwoners riep om wraak en ontstak den heldenmoed van Kastilles ridderschap, die van alle kanten te zamen-trok, om zich op deze vijanden van het Christendom bloedig te wreken. Weldra wapperde de banier van het Heilige Kruis op de torens van Alhama en het gedonder van het geschut kondigde der Christen wereld aan, dat Zahara gewroken was.

De onderneming tegen Loxa, door Koning Ferdinand zelven aangevoerd, de daaruit verder voortvloeijende gevechten, en de inlandsche oneenigheden, die daardoor in Grenada ontstonden, beschrijft W. Irving in dit eerste deel; en eindigt met den geheimen intogt van den jongen vorst Boabdil in de hoofdstad des moorschen rijks.

Daar wij het oorspronkelijke werk niet voor ons hebben, kunnen wij niet over de min of meer getrouwe vertaling oordeelen; de stijl is echter zeer vloeijend, en het geheel heeft ons bijzonder gevallen. Hier en daar wil de schrijver echter te veel zijn voorwendsel van deze geschiedenis uit oude spaansche manuscripten getrokken te hebben, bekrachtigen; waardoor dezelve te vele bijgeloovige en dweepachtige trekken oplevert, die in eenen roman kunnen opgenomen worden, doch die het wijsgeerige gedeelte der geschiedenis benadeelen. Hierdoor verkrijgt dezelve echter iets *oorspronkelijks*, dat de lezing des te aantrekkelijker maakt. Zoodra het tweede deel verschijnt, zullen wij onze gevoelens over dit voorbrengsel van uitheemsch vernuft nader doen kennen. — Intusschen kan het niet missen, zoo de heer Michel op deze wijze voortgaat, of zijne onderneming zal ook in Holland door een ruim debiet bekroond worden, waarfoe wij het onze gaarne willen bijdragen.

Drie vertoogen over het hoogere [illegible] onderwijs, door [illegible] nen welmeenenden opmerken. [illegible] te s'Gravenhage, 1830.; in 8o., gr. [illegible] ƒ 0,90

Men moet zeer overtuigd wezen van iets goeds over een gewichtig onderwerp geschreven te hebben, wanneer men, na eenen van Heusde, de pen opvat, om het hooger onderwijs nog nader te willen toelichten. Ook had de schrijver lang in beraad gestaan, of hij deze opstellen aan de drukpers zoude overgeven; doch [illegible] hij, in deze vertogen, zijnde de vruchten van veeljarige onderwijding, verschillende punten had behandeld, die anderen onaangeroerd hadden gelaten, zoo besloot hij tot de uitgave derzelve; ten einde de beraadslagingen der Tweede Kamer onzer Staten-Generaal, wanneer dit onderwerp aan de orde van den dag moge komen, eenigzins voor te lichten.

Het eerste vertoog handelt: *over de inrigting der gymnasiën, naar den geest van dezen tijd.* — Het [illegible] *de middelen ter bevordering van het doel der hooge scholen.* — Het derde: *over de middelen ter bevordering [illegible] op de Nederlandsche hooge scholen.*

Na, in het eerste gedeelte, met kennis van zaken, het onbevredigende van den voormaligen engen kring van het onderwijs, op de latijnsche scholen geschetst te hebben, als zijnde niet meer voldoende, om de jeugd voor de Akademische loopbaan, naar den geest van dezen tijd, behoorlijk voor te bereiden, wijst de schrijver eenige punten aan, waarop vooral bij het voorbereidend [illegible] moet gelet worden. Na de opnoeming van alle [illegible] op een *gijmnasium* behooren behandeld te worden, [illegible] over tot de verdeeling van dezelve in onderscheidene [illegible] en besluit met de opgave van een nieuw [illegible] inrigting der *Gijmnasien*.

In het *tweede vertoog* [illegible] schrijver de tegenwoordige [illegible], welke, zoo hij zegt, in vele opzigten, niet aan hare bestemming beantwoorden, daar eenmal te groot aantal harer kweekelingen het doel, waarnaar zij behoorden te streven, niet bereiken. Na de voornaamste oorzaken van het misluk-ken der akademische studiën te hebben opgespoord en aangetoond, geeft de schrijver, in dit en in het *derde vertoog*, de middelen op, om in dit bestaand gebrek zoo veel mogelijk te voorzien.

Met tegeningenomenheid hadden wij dit boekje opgevat; doch onze belangstelling klom, bij de lezing der volgende bladzijde, zoo dat wij, toen wij aan het einde [illegible] moesten bekennen, dat het onze verwachting [illegible] de schrijver zegt wel niet overal juist oordeelen, [illegible] er echter nog genoeg over, wat eene ernstige overweging verdient; weshalve wij vele onzer lezeren geen' onaangenamen [illegible] met hun dit werkje aan te bevelen.

Bij deze gelegenheid moeten wij nog aanmerken, dat de hollandsche uitgevers zich meer en meer beginnen toe te leggen op

...leveren van eenen netten druk en goed papier, hetgeen, voor den hollandschen boekhandel, niet dan goede gevolgen kan hebben.

Keur van gedenkwaardige tafereelen uit de Nederlandsche geschiedenis, door G. ENGELBERTS GERRITS. Twee deelen kl. 8°, met platen. Te Amsterdam, bij G. PORTIELJE 1825 en 1827, de prijs is. . . . f

Het lijdt geen twijfel of de beoefening onzer geschiedenis is een der krachtigste middelen tot aankweeking van vaderlandsliefde en vorming van nationaal gevoel, zonder hetwelk geen volk, hoe groot en sterk het ook moge wezen, lang zijne magt en onafhankelijkheid bewaren kan. Als zoodanig behoort de vaderlandsche geschiedenis tot de belangrijkste takken van het onderwijs onzer Nederlandsche jeugd, en elke poging, om dat onderwijs schoonere vruchten te doen dragen, moet den echten Nederlander welkom zijn. Zoo was ons het hier aangekondigde werkje, ten behoeve der jeugd ingericht, regt welkom. Het ware eene miskenning onzer natie, vermoeden wij, dezen arbeid des heeren E. G. niet reeds als bekend bij haar onderstelden, en deze aankondiging diene dan ook alleen voor het, zeker klein, gedeelte onzes publieks, aan het welk deze tafereelen nog vreemd zijn. Zij bevatten geen aaneengeschakeld verhaal onzer geschiedenis; maar de verschillende tafereelen volgen elkander in zulk eene tijdrekenkundige orde op, van den oorsprong der eerste bewoners dezer landen af, tot aan de gedenkwaardige gebeurtenissen van 1827 toe, dat men, bij het lezen derzelve, schier onmerkbaar, van het eene tijdvak in het andere overgaat:

Eene opgave der in het genoemde werkje behandeld wordende onderwerpen, zoude hier slechts, nutteloos, eene te groote ruimte beslaan, doordien men daar, behalve de inleiding, 137 afzonderlijke afdeelingen aantreft, onder welke de meeste meer dan eene gebeurtenis behelzen. Alleen zij hier aangemerkt, dat weinige, zoo gedenkwaardige tafereelen door den heer E. G. zijn overgeslagen, en, indien wij ons al eene enkelde gebeurtenis herinnerden, welke wij door zijnEd. niet aangeteekend vonden, wij troffen dan toch eene gelijksoortige in deze tafereelen aan, die ons voor dat gemis schadeloos stelde.

Ter verduidelijking van den verhaaltrant, worde deze afgebroken toepasselijke dichtregelen.

Voor hun hebt ge arm noch moed gespaard,
Maar Neêrland was u meer nog waard!
Uw bloed alleen kon dit betoonen.
Gij gaaft het, bij de zegepraal,
Verknocht aan uw verwinnend staal,
En — Neêrland trouw zal 't u beloonen.

Weinig dacht de dichter, die dit zong, weinig dachten de Nederlanders, die daarop *amen* zeiden, dat, slechts weinige jaren na *Waterloo*, alles, door sommige hunner landgenooten, met de snoodste ondankbaarheid zou beloond geworden zijn. Gelukkig, dat de zoodanigen, bij staan ook hunne namen onder de Nederlanders van aanzien opgeteekend, tot het basterdkroost van eenen edelen stam behooren.

Nog een enkel woord over de hier aangekondigde boekjes. Een bevalling uiterlijke prijst dezelve mede aan, en, moge dit tot de hoofdzaak al niet afdoen, het is echter eene aanbeveling te meer. De plaatjes zijn, als voor de jeugd dienende, [illegible] boven alles

MARKT-PRIJZEN

DER STAD BREDA,

van den 30 Maart 1830. Gl. Ct.

Het Mudde Tarwe 7, 83
Het dito Rogge. 4, 88
Het dito Boekweit. 4, 83
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl. 0, 14
Een licht Tarwe-brood, van een pond Nederl. 0, 22
Een Rogge-brood, van een pond Nederl. 0, 24
Een Nederl. pond Tarwen-Meel 0, 28
Een dito pond Boekweite-Meel 0, 17
Een dito pond Boter 0, 83
Een dito pond Vet of Mudde 0, 60
Het 1000 Eiken Telhout. 64, 20
Het 1000 Beuken Telhout. . . . . [illegible]

De kar Spaanders. 3, 35
» » Struiken. 3, 33
De 100 Mutsaard. 3, 20

ADVERTENTIEN.

*** TWEE FATSOENLIJKE BURGERLIEDEN, zonder KINDEREN, verlangen tegen eenen matige prijs, 2 a 3 beneden KAMERS, liefst gemeubeleerd, en in het beste gedeelte der Stad *Breda*.

Nader onderrigt bij de Uitgevers dezer.

BEKENDMAKING.

Burgemeesteren Assessoren van Dinteloord en Princeland zullen, op vrijdag den 2e. April 1830, des voormiddags ten tien ure, ten Raadhuize van Dinteloord, krachtens besluit van de Edele Groot Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten dezer provincie, dato 5. Maart 1830, Littera S. S., onder nadere approbatie van Hun Edele Groot Achtbaren, in het openbaar, aan den minsteischende aanbesteden.

Het doen van eenige veranderingen en verbeteringen aan het WOONHUIS in de gemeente Dinteloord, bestemd voor een GEMEENTE-HUIS, met de leverantie van alle de daartoe benodigde materialen.

Zullende, mede in zelfden dage, ten gemelde Raadhuize, ter veiling en verkoop, worden aangeboden, het OUDE RAADHUIS derzelve gemeente, hetzij bij afstand of afbraak.

Bestek en conditien, met de teekeningen, zijn, van heden af, tot den dag der besteeding, ter Secretarije van gemelde gemeente, voor een ieder, die daarbij belang heeft, te zien, des voormiddags van 10 tot 12 uren.

Dinteloord, den 23e Maart 1830.

Burgemeester en Assessoren voornoemd,
J. H. H. TIJSKENS vt.
Ter ordonnantie van denzelven,
de secretaris
H. S. STRUIK VAN [illegible]

*** Se trouve chez N. VAN DERMONDE, à Utrecht, et F. P. STERK, à *Breda*, la Brochure, ayant pour titre: AUX BELGES, traduction libre du poëme latin LUCAS par J. J. L. R. MARCHANT; prix 50 Cents.

Van de Hollandsche Vertaling, door J. J. F. WAP zijn nog eenige weinige Exempl. te bekomen.

Door de uitgevers, en verder alom, in ons rijk, wordt met zeer veel succes gedebiteerd:

M. REITER,

GODSDIENSTIG HANDBOEK

NADENKENDE en WELGEZINDE [illegible]

KATHOLIJKE [illegible]

Het zal wel niet noodig zijn, eene lofspraak te zeggen van dat voortreffelijk boek, dat [illegible] gevonden worden, wat een Katholijk in een godsdienstig boek met mogelijkheid kan verlangen; van dat voortreffelijk boek, waarvan Zaliger de Hoogwaardige Apostolische Vicaris ADRIANUS VAN DONGEN, in zijne Goedkeuring, de lezing den meer geoefenden Christenen, met allen nadruk heeft aanbevolen, bij de wensch-uitboezeming, dat het [illegible] velen eene Wekstem moge wezen tot een [illegible] heerlijke vruchten van Christelijke [illegible] de Hoogwaardige, [illegible] dat het [illegible] vellen en lijden; [illegible] Nederlandsche Katholijken zulk een goed Vertier heeft gevonden, dat de gehoude oplage er van is uitverkocht, en in hunne tijdschriften met den meesten lof is beoordeeld; terwijl de *Vaderlandsche* [illegible] *ningen* bevinden, zich verplicht te achten, dit boek niet [illegible] aan alle Katholijken, maar zelfs aan alle Protestanten [illegible] zich, bij onderscheidene feestgelegenheden, [illegible] Liefde wenschen te verstetkaren met den meegaanlijksten [illegible] bijgevoegd. De prijs in Calicot [illegible] band [illegible] f 4, 20 [illegible] f 7, 00.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.